

Kirkkohallitus - Virastokollegio

01.02.2024

Kirkkohallituksen virastokollegio / Kyrkostyrelsens ämbetskollegium

Kokousaika/Tid	01.02.2024 09:00 -	
Kokouspaikka/Plats	Kirkon talo, neuvotteluhuone Jerusalem	
Jäsenet/Medlemmar	Pekka Huokuna (puh.joht./ordf.)	poissa/frånvarande
	Pirjo Pihlaja (puh.joht./ordf.)	
	Kimmo Kääriäinen	
	Anna Kaarina Piepponen	etäyhteys/på distans
	Petri Määttä	etäyhteys/på distans
	Juha Tuohimäki	
Läsnä/Närvarande	Eeva-Kaisa Heikura	
	Asta Virtaniemi (siht./sekr.)	
	Minna Jokinen	40 §, etäyhteys/på distans
	Sami Savilaakso	42, 49, 50 §, etäyhteys/på distans
	Jarmo Kokkonen	44 §, etäyhteys/på distans
	Edla Mäkelä	45 §, etäyhteys/på distans
	Sari Kiili	46 §
	Johanna Simpanen	47, 48 §
	Tuomo Kahenvirta	51 §

Pöytäkirjan vakuudeksi/In fidem

Tarkastanut/Justerat

Asta Virtaniemi

Pirjo Pihlaja

Kirkkohallitus - Virastokollegio

01.02.2024

§ 45 Liperin kirkon kirkkosalin takaosan muutostyöt

Diaarinumero DKIR/982/03.03.00/2023

Esittelijä yliarkkitehti Edla Mäkelä

Perustelut **Kirkollisen rakennuksen lupa**

Liperin seurakunnan kirkkovaltuusto on 12.12.2023 § 27 päättänyt hyväksyä Liperin kirkon kirkkosalin takaosan muutossuunnitelmat. Kirkkohallitukselta on haettu kirkkolain mukaista lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen.

Muutoksen kohteena oleva kirkollinen rakennus

Liperin uusgoottilaisen länsitornillisen pitkäkirkon on suunnitellut arkkitehti Theodor Chiewitz ja se on rakennettu vuosina 1854–1858. Korkea kellotorni on kahdeksankulmainen ja se antaa poikkileikkausmuodon sen alla olevalle pääsisäänkäynnin tuulikaapille. Kirkkosali on kolmilaivainen. Toteutuessaan kirkko on ollut ensimmäinen tiilikirkko Pohjois-Karjalassa. Kirkko on suojeltu kirkkolailla. Kirkkohallitus on vahvistanut 08.03.2023 suunnitelmat kirkkopihan ja pääsisäänkäynnin muutoksille esteettömyyden parantamiseksi.

Jenna Zenelajin laatimissa Liperin kirkon kahvitilan luonnossuunnitelmissa on esitetty kuuden penkkirivin poistamista kirkkosalin takaosasta keskikäytävän molemmin puolin, keittiökalusteen sijoittamista takaseinälle taitto-ovien taakse keskikäytävän toiselle puolelle sekä ikkunallisen tilanjakajan rakentamista urkuparven alle.

Museoviraston lausunnot

Museovirasto on antanut 01.07.2022 asiasta ensimmäisen lausunnon Jenna Zenelajin suunnittelemista luonnoksista, joissa on esitetty kirkkosalin takaosaan kahvitila poistamalla 4–6 penkkiriviä, takaosan erottaminen sermirakenteilla muusta kirkkosalista ja lisäämällä takaseinälle taitto-ovien taakse keittiökaluste. Lausuntonaan Museoviraston pyytää tarkentamaan ja täydentämään suunnitelmia ja lähettämään ne uudelleen lausuttavaksi, jotta muutosten vaikutusta kirkkosalin luonteeseen voidaan arvioida.

01.02.2024

Museovirasto on antanut 24.03.2023 asiasta toisen lausunnon, joka perustuu suunnittelija Jenna Zenelajin laatimiin päiväämättömiin muutossuunnitelmiin. Lausunnon mukaan penkkirivien poistaminen tulisi rajata neljään keskikäytävän molemmiin puolin. Poistettaville penkeille tulee osoittaa sijoituspaikka, joka mahdollistaa niiden säilymisen. Kirkkosalin jakaminen, suunnitelmien mukaisella, vajaakorkealla sermiseinällä ei ole kirkon sisätilan arkkitehtuurille soveltuva ratkaisu eikä toiminallisesti perusteltu. Keittiökaluksen sijoittaminen olemassa olevien vesipisteiden läheisyyteen on mahdollinen. Kalusteen leveysmitoituksessa on kuitenkin huomioitava, ettei kaapisto ulotu arkkitehtonisesti tärkeän seinässä olevan, parvien kannatuspuupilareiden jatkeena olevan, pilasterin päälle. Symmetrian säilymiseksi peräseinällä Museovirasto suosittelee vastaavan näköisen kalusteen sijoittamista myös keskikäytävän toiselle puolelle. Kalusteeseen voi sijoittaa esimerkiksi ko. kohtaan esitetyn leikkipaikan tarvikkeistoa. Suunnitelmissa ei ole esitetty keittiökaluksen syvyydelle mittaa. Raskaiden kalustepäätyjen välttämiseksi tulee kalusteen syvyys minimoida ja/tai suunnitella tilaan sopivaksi. Kalusteen toteutussuunnitelma sekä irtokalustesuunnitelma tulee esittää Museoviraston arvioitavaksi hyvissä ajoin ennen toteutusta. Museovirasto puoltaa suunnitelmien eteenpäin viemistä lausunnossa mainituin huomioin.

Tuomiokapitulin lausunto

Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli on 11.01.2024 § 21 antanut asiasta lausunnon, jonka mukaan Tuomiokapituli puoltaa päätöksen vahvistamista siten, että Liperin seurakunta voi toteuttaa Liperin kirkon takaosan muutostyöt poistamalla enintään kuusi penkkiriviä. Poistettaville penkkiriveille on etsittävä säilytystila. Muutostöiden myötä kirkkoa voidaan käyttää joustavammin ja monipuolisemmin yhteisöllisyyden vahvistamiseksi esimerkiksi lapsiperheitä, kirkkokahvituksia ja kokoontumisia varten.

Lupaviranomaisen harkinta asiassa

Liperin kirkko on kirkkolain 3 luvun 22 §:n mukaan suojeltu. Suojelu käsittää myös kirkon kiinteän sisustuksen. Liperin seurakunnan kirkkovaltuusto on hakenut kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaisesti kirkkohallitukselta lupaa

01.02.2024

Kirkkohallitus - Virastokollegio

suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen.

Kirkkovaltuuston päätöksen liitteenä on kahdet suunnitelmat: Liite 1

luonnossuunnitelma ja liite 3 lisäselvitys aiemmin toimitettuun

luonnossuunnitelmaan. Suunnitelmat on laatinut Jenna Zenelaj. Suunnittelijan koulutus tai suunnitelmien päiväys ei käy asiakirjoista ilmi.

Seurakunta on kirkkolain 3 luvun 23 §:n mukaisesti pyytänyt Museovirastolta lausunnon ensin luonnossuunnitelmasta ja uudelleen luonnossuunnitelman lisäselvityksestä. Lausunnoissaan Museoviraston on antanut ohjeita suunnitelmien eteenpäin viemiseksi. Liperin kirkkovaltuuston päätöksen liitteenä olevia luonnossuunnitelmia ei ole viety eteenpäin tai muutettu Museoviraston jälkimmäisessä lausunnossa esitettyjen huomioiden pohjalta, mutta kirkkovaltuusto hyväksyi suunnitelmat seuraavasti:

- Kirkkosalin takaosasta poistetaan keskikäytävän molemmin puolin neljä penkkiriviä. Kuuden penkkirivin poistaminen olisi tilan käytettävyyden kannalta huomattavasti parempi.

- Em. penkit poistetaan ja hanke toteutetaan, mikäli poistettaville penkeille löytyy sijoituspaikka, joka mahdollistaa niiden säilymisen. Vaatimus säilyttämisestä koetaan haastavaksi ja todella kohtuuttomaksi.

- Kirkkosalin jakamisesta seinäsermillä luovutaan.

- Kaluste takaseinälle taitto-ovien taakse toteutetaan vain keskikäytävän toiselle puolelle suunnitelman mukaisesti. Molemminpuolinen kaluste tekisi tilasta ahtaan myös toiselta puolen, kun penkkirivejä poistetaan vain neljä. Kaluste voidaan tarvittaessa jättää toteuttamatta.

- Kalusteen toteutussuunnitelma sekä irtokalustesuunnitelma esitetään Museoviraston arvioitavaksi hyvissä ajoin ennen mahdollista toteutusta.

- Hanke toteutetaan aikaisintaan vuonna 2025 ottaen huomioon seurakunnan muut investointitarpeet ja taloudellinen tilanne.

Kirkkohallitus on pyytänyt tuomiokapitulilta lausunnon, jonka mukaan seurakunta voi poistaa enintään kuusi penkkiriviä ja poistettaville penkeille tulee löytyä säilytystila. Tuomiokapituli puoltaa suunnitelmaa.

01.02.2024

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaan kirkkohallituksen on otettava huomioon 22 §:n 1 momentin mukaiset kirkollisen rakennuksen suojelun tavoitteet, kun se käsittelee lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen. Kirkollisen rakennuksen suojelun tavoitteena on turvata kirkollinen rakennettu kulttuuriympäristö osana kulttuuriperintöä, vaalia kirkollisen rakennuksen ominaisluonnetta ja erityispiirteitä sekä edistää sen kulttuurisesti kestävää hoitoa ja käyttöä.

Liperin kirkkovaltuuston päätöksen liitteenä olevat suunnitelma-asiakirjat ovat virheelliset ja ristiriidassa seurakunnan tekemän päätöksen kanssa. Suunnitelmia ei ole korjattu tai muutettu Museoviraston lausunnossa esitettyjen huomioiden pohjalta. Luonnossuunnitelmissa esitetyt näkymät kirkkosalista eivät vastaa kirkkosalin olemassa olevaa kirkkolailla suojeltua kiinteää sisustusta, joten sisustusmuutoksen vaikutusta kirkkosalin ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin ei voida esitettyjen suunnitelmien pohjalta arvioida.

Päätöksen liitteenä esitetyt suunnitelmat ovat virheelliset, puutteelliset ja keskeneräiset. Suojellun kirkkorakennuksen kulttuurisesti kestävä hoito ja käyttö edellyttää hyvää suunnittelua. Suojellun kirkkorakennuksen muutosten suunnittelu on maankäyttö- ja rakennuslain 120 d §:n mukaan vähintään vaativa suunnittelutehtävä. Suunnittelijalla on vastuu ottaa suunnitelmissa huomioon myös rakennuksen ominaisluonne ja erityispiirteet, mikä edellyttää suunnittelijalta riittävää pätevyyttä ja kokemusta. Keittiökaluustekomeron lisääminen kirkkosaliin voi edellyttää myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaista lupaa, jolloin pääsuunnittelijalla tulee olla maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämä pätevyys. Suunnitelma-asiakirjojen sisällöllä on merkittävä dokumenttiarvo osana rakennuksen historiaa sekä kirkollista kulttuuriperintöä, mutta suunnitelmien arvo on mitätön, jos ne sisältävät virheitä ja ristiriitoja.

Lupaviranomaisen päätösvalta

Liperin seurakunnan kirkkovaltuuston päätös suunnitelmien hyväksymisestä on syntynyt lain mukaisessa järjestyksessä ja lain edellyttämällä määräenemmistöllä. Esitetyistä luonnossuunnitelmista ei voida arvioida sisustusmuutoksen vaikutusta kirkkosalin ominaisluonteeseen ja

01.02.2024

Kirkkohallitus - Virastokollegio

erityispiirteisiin. Lupaa muutokselle ei voida myöntää, sillä muutossuunnitelma ei täytä kirkollisen rakennuksen suojelun tavoitteita.

Sovelletut lainkohdat: Kirkkolaki (652/2023) 3 luku 9, 21, 22 ja 23 § sekä 10 luku 23 §. Kirkkojärjestys luku 10 § 4.

Lisätiedot

yliarkkitehti Edla Mäkelä, p. 050 591 7665, edla.e.makela@evl.fi

Päätösehdotus

Kirkkohallitus ei myönnä Liperin seurakunnalle kirkkolain mukaista lupaa Liperin kirkon kirkkosalin urkuparven alapuolisen takaosan muutoksille seurakunnan päätöksen liitteenä esitettyjen Jenna Zenelajin laatimien suunnitelmien mukaisesti. Seurakunta voi jatkaa suunnittelua eteenpäin Museoviraston lausunnossa esitetyt asiat huomioiden. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä seurakunnan kirkkovaltuuston tulee hakea lupaa uudelleen Kirkkohallitukselta tarkennetuilla suunnitelmilla, joista on pyydetty myös Museoviraston lausunto. Tämä päätös on pidettävä seurakunnassa yleisesti nähtävänä kirkkolain 10 luvun 23 §:n mukaisesti.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Ote Liperin seurakunta ja Museovirasto, tiedoksi Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli.

Kirkkohallitus - Virastokollegio

01.02.2024

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä siitä kirjallisen oikaisuvaatimuksen kirkkohallituksen täysistunnolle.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti ja siitä on käytävä ilmi:

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa kirkkohallitukselle osoitettuna osoitteeseen:

Postiosoite: PL 210, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Eteläranta 8, Helsinki

Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi

01.02.2024

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Kirkkohallituksen viraston aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.30–16.15.

Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä kirkkohallituksessa oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi tuoda virastoon, lähettää postitse tai sähköisesti.

Sähköisen viestin katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan omalla vastuulla.